

THIẾT KẾ TỜ CHỨC DẠY HỌC MÔN BÁO CHÍ TRỰC TUYẾN THEO HƯỚNG HỌC NGÔN NGỮ QUA DỰ ÁN NHƯ MỘT CÁCH ĐẢM BẢO TÍNH ĐA NGÀNH CỦA CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO

Nguyễn Tuấn Anh*

Trường Đại học Ngoại ngữ - ĐHQG Hà Nội

TÓM TẮT

Chương trình đào tạo cử nhân mới tại trường Đại học Ngoại ngữ - Đại học Quốc gia Hà Nội đã tạo ra sự thay đổi trong tư duy xây dựng chương trình nói chung và hướng tiếp cận phát triển môn học mới nói riêng theo hướng đa ngành, nhằm đáp ứng tốt nhất nhu cầu của xã hội. Có thể thấy rõ sự thay đổi này qua việc tích hợp những môn học mới thuộc các chuyên ngành khác nhau vào chương trình cử nhân tiếng Anh nhằm đào tạo ra nguồn nhân lực có khả năng thích ứng cao, linh hoạt trong các môi trường làm việc khác nhau. Bài viết này tập trung phân tích quá trình xây dựng và phát triển môn học Báo chí trực tuyến theo hướng Học ngôn ngữ qua dự án (Project-based Language Learning – PBL) – một trong những môn học thể hiện rõ nhất tính đa ngành trong chương trình đào tạo, phân tích vai trò và cách thức vận hành của các bài tập lớn (projects) trong việc đảm bảo sự thành công của môn học nói riêng và tính đa ngành của chương trình đào tạo nói chung.

Từ khoá: *đào tạo cử nhân; báo chí; đa ngành; dự án; phát triển môn học*

MỞ ĐẦU

Bắt đầu từ năm 2012, trường Đại học Ngoại ngữ - Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHNN-ĐHQGHN) chính thức triển khai một bộ chương trình đào tạo mới dành cho 08 ngoại ngữ đang được giảng dạy tại trường. Sự thay đổi căn bản của chương trình đào tạo mới là tạo ra những lựa chọn mới cho sinh viên trong định hướng nghề nghiệp. Điều này có thể thấy rõ qua mục tiêu đào tạo của Chương trình Đào tạo Chuẩn trình độ Đại học ngành Ngôn ngữ Anh [1]:

“Chương trình cử nhân tiếng Anh đào tạo ra những nhà chuyên môn có khả năng thích ứng cao, có kiến thức tốt về tiếng Anh và sử dụng thành thạo tiếng Anh... có 4 định hướng chuyên ngành...”

...định hướng phiên dịch đào tạo ra các nhà chuyên môn trong lĩnh vực biên, phiên dịch tiếng Anh- Việt trong môi trường trong nước và quốc tế, mà ở đó tiếng Anh được sử dụng như một ngoại ngữ, hay ngôn ngữ quốc tế...

...định hướng quản trị học đào tạo ra những cử nhân tiếng Anh có chuyên môn quản trị văn phòng, có khả năng thích ứng cao, có kiến thức tốt về tiếng Anh...

...định hướng ngôn ngữ học ứng dụng đào tạo ra những nhà chuyên môn về ngôn ngữ học... để trở thành cán bộ giảng dạy, cán bộ nghiên cứu giỏi chuyên ngành định hướng ngôn ngữ học ứng dụng, cán bộ quản lý mảng báo chí truyền thông trong các cơ quan cấp bộ, ngành, địa phương, tư vấn cao cấp cho các nhà sản xuất phim và chương trình truyền hình, biên tập viên cao cấp cho các tạp chí, báo, nhà xuất bản song ngữ, cán bộ quản lý chuyên môn trong lĩnh vực giảng dạy, nghiên cứu ngôn ngữ học ứng dụng và cán bộ quản lý trong lĩnh vực sản xuất chương trình truyền thông...

...định hướng quốc tế học đào tạo ra những nhà chuyên môn (chuyên sâu về các nước nói tiếng Anh) có khả năng thích ứng cao, có kiến thức tốt về các nước nói tiếng Anh... để trở thành cán bộ giảng dạy, cán bộ nghiên cứu chuyên ngành Quốc tế học giỏi, cán bộ đối ngoại trong các cơ quan cấp bộ, ngành, địa phương cán bộ quản lý chuyên môn trong lĩnh vực giảng dạy, nghiên cứu Quốc tế học và cán bộ quản lý trong lĩnh vực đối ngoại.”

Như vậy, có thể thấy rằng quan điểm truyền thống về đào tạo nhân lực cho xã hội đã được thay đổi căn bản, khi mà sinh viên ra trường

*Tel: 0948631359, Email: tuan34anh2@gmail.com

không chỉ còn đơn thuần làm giáo viên tiếng Anh hay phiên dịch/biên dịch viên. Sinh viên hoàn toàn có thể dựa trên nền tảng ngoại ngữ của mình để phát triển theo định hướng ngành nghề khác.

Thực tế cho thấy trong những năm qua nhiều sinh viên chuyên ngành tiếng Anh tốt nghiệp đã và đang tham gia vào nhiều lĩnh vực khác nhau của đời sống kinh tế, xã hội. Do đó, sự xuất hiện của 04 định hướng ngành được đề cập trên một mặt cho thấy nỗ lực bắt kịp với xu thế mới trong giáo dục và đào tạo nhân lực tại Việt Nam, nhưng mặt khác đặt ra một bài toán về nội dung đào tạo, các môn học cấu thành nên chương trình đào tạo mới.

Sẽ là “bình mới rượu cũ” nếu như Chương trình đào tạo cử nhân tiếng Anh chỉ là sự sắp xếp lại một cách cơ học những môn học đã có thay vì bổ sung những môn học mới mang tính đa ngành góp phần hiện thực hóa mục tiêu đào tạo. Nói theo quan điểm của Meeth (1978) [2], một chương trình đa ngành, liên ngành cần nhấn mạnh vào việc nhận diện mối quan hệ giữa các ngành một cách có chủ đích,... Tính liên ngành trong chương trình đào tạo có một góc nhìn khác, tập trung vào những vấn đề của thực tiễn xã hội. Tương tự như vậy, Jacobs (1989) [3] cũng khẳng định một chương trình đào tạo đa ngành đem đến trải nghiệm học tập hưng phấn hơn, ít bị phân mảnh và phù hợp hơn... từ đó sinh viên phá bỏ quan điểm truyền thống về kiến thức, chủ động phát triển những quan điểm mới để phục vụ người học trong thế giới rộng hơn.

Trên cơ sở hướng phát triển như vậy, Báo chí trực tuyến là một trong những môn học mới đã được xây dựng và chính thức đưa vào giảng dạy bắt đầu từ năm học 2015-2016. Thuộc lĩnh vực báo chí, báo chí trực tuyến đang ngày càng chứng minh sự áp đảo so với báo in truyền thống nhờ sự phát triển bùng nổ của công nghệ thông tin, vì thế việc tích hợp môn học này vào Chương trình đào tạo cử nhân tiếng Anh thể hiện quyết tâm đổi mới

toàn diện chương trình hiện nay theo hướng hiện đại và đa ngành.

MÔN HỌC BÁO CHÍ TRỰC TUYẾN VÀ VỊ TRÍ CỦA PBL

Giới thiệu môn học Báo chí trực tuyến

Báo chí trực tuyến đang bùng nổ trên toàn thế giới và Việt Nam cũng không là một ngoại lệ. Các nhà xuất bản và các trang báo lớn đều hướng đến việc xây dựng một phiên bản trực tuyến cho ấn phẩm của mình hoặc kết hợp với báo in truyền thống để đưa nội dung lên mạng internet. **Môn học Báo chí trực tuyến** được thiết kế với sự kết hợp của hai cách tiếp cận là “task-based” và “content-based” cho sinh viên năm thứ 3 ngành ngôn ngữ Anh của khoa sư phạm tiếng Anh. Sau khi kết thúc khóa học, sinh viên có thể tham gia làm việc tại các cơ quan hay tổ chức truyền thông của Việt Nam hay nước ngoài (các tòa soạn báo hoặc các đài truyền hình), làm các công việc báo chí, xuất bản liên quan đến mảng văn hóa, chính trị. Sau khi hoàn thành môn học **Báo chí trực tuyến**, sinh viên sẽ có khả năng:

- Nhận biết và phân biệt được các thuật ngữ cơ bản và những nguyên tắc cơ bản trong nghiệp vụ báo chí nói chung và báo chí trực tuyến nói riêng
- Đánh giá tầm quan trọng của thời đại báo chí trực tuyến và nhu cầu cho sự thay đổi
- Tạo ra các sản phẩm trực tuyến cơ bản
- Phát triển thế giới quan về báo chí trực tuyến thông qua quá trình trải nghiệm và đánh giá tính hiệu quả của quá trình thâm nhập thực tế vào thế giới báo chí trực tuyến.

Cụ thể, khóa học này được xây dựng nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng tăng dành cho báo chí trực tuyến tại Việt Nam, trang bị cho sinh viên những kỹ thuật cơ bản để từ đó sinh viên ý thức được những cơ hội mà báo chí trực tuyến có thể đem lại.

Sinh viên được kỳ vọng có thể nắm bắt được các kỹ thuật viết báo mạng, sản xuất video, podcast, trình chiếu và sử dụng kỹ thuật này

để truyền tải nội dung trực tuyến. Ngoài ra, khóa học cũng tập trung phát triển các tiêu chuẩn đạo đức nghề nghiệp của một phóng viên đa phương tiện tương lai, nhằm hỗ trợ sinh viên trong việc định hướng phát triển báo chí trực tuyến như một lựa chọn nghề nghiệp sau khi ra trường.

Tính đa ngành nhìn từ góc độ thiết kế và phát triển môn học theo định hướng PBL

Sự xuất hiện của môn Báo chí trực tuyến trong một chương trình đào tạo cử nhân ngoại ngữ cho thấy tính đa ngành của chương trình, kéo theo những yếu tố xung quanh quá trình xây dựng môn học này cũng chịu sự tác động của tính đa ngành mà môn học mang lại. Những phân tích dưới đây sẽ tập trung vào tính đa ngành thể hiện qua nguồn nhân lực xây dựng môn học và định hướng PBL trong việc phát triển nội dung của môn học.

Nguồn nhân lực

Có nhiều lựa chọn trong việc đưa vào giảng dạy một môn học mới như môn Báo chí trực tuyến trong môi trường đào tạo ngoại ngữ.

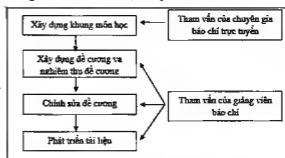
Giải pháp thứ nhất là đưa sinh viên đăng ký học sang các cơ sở đào tạo chuyên ngành báo chí như Học viện Báo chí và Tuyên truyền hay Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn. Giải pháp này tuy gọn nhẹ cho công tác quản lý nhưng lại đặt ra vấn đề về ngôn ngữ sử dụng trong giảng dạy là tiếng Anh hay tiếng Việt. Cần lưu ý rằng bản chất các môn học lý thuyết là một phần để nâng cao năng lực ngôn ngữ Anh của sinh viên, nên giải pháp này sẽ không đảm bảo được chất lượng đào tạo ngoại ngữ.

Giải pháp thứ hai là mời thỉnh giảng, nghĩa là mời các giảng viên báo chí về giảng dạy tại trường giống như một số môn học khác là Toán cao cấp, Kinh tế vĩ mô hay Xác suất thống kê. Tuy nhiên, giải pháp này cũng gặp vấn đề tương tự như giải pháp thứ nhất.

Do đó, sử dụng chính giảng viên tiếng Anh của nhà trường để xây dựng và giảng dạy trực tiếp sẽ giúp giải được bài toán về mặt ngôn

ngữ giảng dạy, nhưng cũng đồng thời đặt ra câu hỏi lớn về năng lực chuyên môn báo chí trực tuyến của giảng viên tiếng Anh. Một giải pháp mang tính cân bằng nhất chính là dựa trên nguyên tắc đa ngành của môn học, đó là mời giảng viên chuyên ngành báo chí tham gia vào hội đồng nghiệm thu và hỗ trợ chỉnh sửa chương trình do chính giảng viên tiếng Anh xây dựng.

Dưới đây là mô hình thể hiện sự phối hợp giữa hai nhóm giảng viên trong quá trình xây dựng môn báo chí trực tuyến:

Sự phối hợp này xét ở khía cạnh khác cũng chính là cơ hội để giảng viên tiếng Anh học hỏi và nâng cao trình độ trước khi trực tiếp đứng lớp môn học. Đối với môn Báo chí trực tuyến, nhóm biên soạn đã duy trì các cuộc gặp gỡ, trao đổi bằng nhiều hình thức với cố vấn chuyên môn là giảng viên báo chí của Đại học KHXH&NV để tạo ra sản phẩm tốt nhất, phù hợp nhất với hoàn cảnh của nhà trường.

Định hướng PBL trong phát triển nội dung môn học

PBL (Project-based Language Learning – Học ngôn ngữ qua dự án/bài tập lớn) là hướng tiếp cận để xây dựng và phát triển nội dung môn học Báo chí trực tuyến, vì PBL cho phép người phát triển môn học tạo ra những hoạt động mang tính thực tế cao, mô phỏng được tối đa hoạt động thực tế của một chuyên ngành. Beckett and Slater (2005) [4] cho rằng việc áp dụng các dự án trong giảng dạy tiếng Anh giúp giáo viên đạt được nhiều mục đích cùng một lúc, bao gồm kích thích sự sáng tạo của người học, tăng cường khả năng làm việc độc lập, củng cố kỹ năng học hợp tác, hình

thành kỹ năng đưa ra quyết định, tư duy phê phán và giúp kỹ năng ngôn ngữ của người học gần hơn với hoàn cảnh xã hội thực tế.

Do đó, PBLL được lựa chọn với hi vọng đạt được đồng thời hai mục đích: góp phần đảm bảo tính đa ngành của chương trình đào tạo và nâng cao năng lực ngoại ngữ cho sinh viên. Môn học được giảng dạy bằng tiếng Anh với tài liệu hoàn toàn bằng tiếng Anh nhằm mục đích dạy ngoại ngữ, đồng thời tập trung vào những nội dung cốt lõi nhất của báo chí và báo chí trực tuyến. Tài liệu sử dụng cho xây dựng môn học được lấy từ các nguồn chính thống của hiệp hội báo chí quốc tế, các tổ chức phi chính phủ hoạt động trong lĩnh vực báo chí và truyền thông. Tất cả nhằm đem đến cho sinh viên một khóa học chuyên ngành báo chí thực sự bằng tiếng Anh.

Vai trò của PBLL có thể thấy rõ nhất qua các hoạt động tổ chức lớp học cũng – điều không thấy được ở các môn học khác trong cùng chương trình đào tạo.

Ví dụ, tuần giữa kỳ, sinh viên thay vì làm bài kiểm tra sẽ được đi thực tế tại các tòa soạn báo điện tử để có trải nghiệm về môi trường làm báo điện tử, hay sinh viên sẽ được nói chuyện với các chuyên gia khách mời vào tuần 14 về chiến lược kinh doanh trên báo chí trực tuyến, để hiểu hơn về tiếp thị trực tuyến, kinh doanh trên internet thông qua báo điện tử. Hoặc, khi học về báo chí di động, sinh viên thay vì ngồi trong lớp, sẽ được cho phép ra khỏi lớp trong 60 phút, sử dụng điện thoại để cập nhật những vấn đề xung quanh trường học, sau đó quay về lớp báo cáo lại với cả lớp vấn đề phát hiện được với minh chứng là hình ảnh chụp hoặc quay phim bằng điện thoại.

Hình thức hoạt động kiểm tra đánh giá cũng có sự khác biệt so với cách làm của các môn học tiếng. Cụ thể [5]:

Hình thức	Tỉ trọng
Tuần 6 – Đánh giá các trang tin trực tuyến	30%
Tuần 15 – Trình bày sản phẩm cuối cùng là một bài báo điện tử trên trang cá nhân của nhóm	70%

Tuần 6: Đánh giá các trang tin trực tuyến. Sinh viên làm việc theo nhóm 3-4 người để phân tích một trong các trang tin được giáo viên cung cấp, sau đó sử dụng khung tiêu chí để đánh giá và đưa ra đề xuất theo quan điểm của người đọc.

Tuần 15: Sinh viên thuyết trình sản phẩm cuối cùng của nhóm là một trang cá nhân trong đó có ít nhất một bài phóng sự về một sự kiện nào đó diễn ra tại khu sinh sống hoặc trong khuôn viên trường học. Sản phẩm được đánh giá dựa trên các tiêu chí sau, thông qua các tiêu chí chấm cụ thể được cung cấp cho sinh viên trong quá trình học, để sinh viên có căn cứ hoàn thiện dự án của mình:

- Đảm bảo thỏa mãn các tiêu chí cơ bản về thiết kế trang tin;
- Có tích hợp công cụ đa phương tiện trong sản xuất tin bài;
- Tính thuyết phục của tin bài.

Có thể thấy môn học Báo chí trực tuyến được xây dựng hoàn toàn trên cơ sở PBLL áp dụng cho cả hoạt động học lẫn hoạt động kiểm tra đánh giá xuyên suốt khóa học. Sinh viên không chỉ học kiến thức đơn thuần, mà còn được thực hành các kiến thức ấy thông qua các hoạt động gắn gũi với hoạt động thực tiễn của nghiệp vụ báo chí.

KẾT LUẬN

Bên cạnh sự kết hợp giữa giảng viên tiếng Anh và giảng viên chuyên ngành báo chí được coi là giải pháp tốt nhất để có được nguồn lực xây dựng môn học thỏa mãn đòi hỏi của thực tế giảng dạy và mục tiêu đào tạo, yếu tố đa ngành cũng đồng thời được thể hiện qua cách tiếp cận xây dựng nội dung môn học theo hướng PBLL. Việc lựa chọn PBLL cho môn học này được coi là lựa chọn phù hợp nhất nhằm giúp người phát triển môn học đạt được nhiều mục đích cùng một lúc, trong đó quan trọng nhất là đưa các hoạt động giảng dạy tới gần nhất các hoạt động thực tiễn.

Tuy nhiên, có thể thấy rằng áp lực dành cho giảng viên tiếng Anh khi đứng lớp giảng dạy

trực tiếp môn học này là rất lớn vì sự thiếu hụt chuyên môn ngành báo chí. Bên cạnh nỗ lực của các giảng viên tiếng Anh, cần có sự hỗ trợ thiết thực từ Khoa và Nhà trường trong việc tạo điều kiện để giáo viên có thể nâng cao trình độ chuyên ngành hai, mà cụ thể ở đây là chuyên ngành báo chí. Ngoài ra, các hoạt động dự án theo hướng PBL cũng cần được tiếp tục đánh giá và điều chỉnh để bắt kịp được với xu thế phát triển nhanh của ngành thông tin điện tử hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trường Đại học ngoại ngữ - Đại học Quốc gia Hà Nội (2012), *Chương trình đào tạo chuẩn trình*

độ đại học ngành Ngôn ngữ Anh, Website: www.ulis.vnu.edu.vn.

2. Meeth, L. R. (1978), "Interdisciplinary studies: A matter of definition", *Change: The magazine of higher learning*, 10(7), p. 10.

3. Jacobs, H. H. (1989), Ed. *Interdisciplinary Curriculum: Design and Implementation*, Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, Va.

4. Beckett, G. H., & Slater, T. (2005), "The Project Framework: a tool for language, content, and skills integration", *ELT Journal*, 59(2), pp. 108-116.

5. Khoa Sư phạm tiếng Anh, Trường Đại học Ngoại ngữ - Đại học Quốc gia Hà Nội (2014), *Đề cương môn học báo chí trực tuyến*, Website: www.felte.ulis.vnu.edu.vn.

SUMMARY

PBL COURSE DEVELOPMENT AS A WAY OF ENSURING A MULTIDISCIPLINARY PROGRAM

Nguyễn Tuấn Anh*

University of Languages and International Studies - VNU

The new undergraduate curriculum at ULIS-VNU (Hanoi) has brought about changes in approaches to program development in general and the design of new courses in particular on a multi-disciplinary basis to meet the needs of the society. These changes can be seen through the integration of new courses belonging to different disciplines into the English major program to create a labour force of high mobility and adaptability in varied working environments. This paper focuses on analysing the process of developing the Online Journalism course on the project-based approach and how the project-based assessment tasks guarantee the success of the course and the multi-disciplinary feature of the program.

Keywords: *bachelor degree; journalism; multidisciplinary; project-based; course development.*

Ngày nhận bài: 15/10/2017; Ngày phản biện: 09/11/2017; Ngày duyệt đăng: 13/12/2017

*Tel: 0948631359, Email: tuan34anh2@gmail.com